Vijfde Jaargang, Nummer 1 Verschijnt elke veertien dagen 7 Januarie 1933

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redaksie: Middenweg 226, Amsterdam-O. Administratie: Valentijnkade 2, Amsterdam-O. Postgiro nr. 144698. Gem. Giro A'dam F 930
Sekretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Mercatorstraat 133, Amsterdam-W. In België: Tweemontstr. 124, Deurne-Antwerpen

Abonnementsprijs f 1,25 per jaar. Voor leden gratis. Prijs losse nummers f 0.05 per eksemplaar. Oplaag 3000 eksemplaren.

S.A.T.-FRONTO.

Antaŭen! Ni bezonas 500 membrojn!

Komparante la nunan nombron da SAT-anoj en Nederlando kun la membronombro de la Federacio, ni konstatas egan misproporcion. La Federacio havas pli ol 2000 membrojn, la kvanto da SAT-anoj estas nur ĉ. 270. Ĉi tiu fakto estas tre malkontentiga: ĝi montras, ke la plimulto el la nederlandaj kamaradoj ne sufiĉe komprenas la grandan signifon de SAT kaj ne sufiĉe konscias pri sia devo labori ne nur en la loka kaj landa organizoj, sed ankaŭ aktive partopreni en la movado tutmonda.
Sendube estas tre utile, ke oni, lerninte esperanton, aliĝas al la loka grupo, vizitas ĝiajn kunvenojn, legas kaj studas la federacian organon, ktp. Ĉi tio estas necesa por akiri pli da esperanto-scio kaj por propagandi la lingvon.

Sed ĉi ĉio ne sufiĉas! Oni ja ne lernas esperanton por konversacii per ĝi kun samurbaj kamaradoj, por legi nacian esperanto-gazeton, ktp.! Esperanto estas interkomprenigilo por malsamlingvanoj, esperanto servas por interrilatoj kun alilanduloj. Ĉiu laborista esperantisto devas uzi la lingvon por korespondado kun eksterlandaj kamaradoj, devas legi internacian laboristan esperanto-gazeton, devas traduki el ĝi artikolojn por siaj partia aŭ sindikata gazetoj, devas legi gravajn edukajn librojn en esperanto, ktp. Estas necese, ne nur propagandi la lingvon, sed ankaŭ uzi ĝin, utiligi ĝin por la laborista movado. Por tio ni bezonas tutmondan organizon.

Sed ankaŭ pro aliaj motivoj tutmonda organizo estas necesa. Se ni volas propagandi esperanton ĉe niaj kamaradoj, se ni volas konvinki la gvidantojn de ĉiuspecaj laboristaj organizoj pri la taŭgeco de nia lingvo, pri ĝia utilo kaj uzeblo, pri la neceso enkonduki ĝin en la laborista movado, ni sukcesos nur, se ni argumentas ne nur teorie, sed se ni povas plifortigi niajn teoriajn argumentojn per pruvoj, per imponaj, konvinkigaj faktoj.

Regule aperanta laborista esperanto-gazeto tutmonda kun serioza enhavo estas tia fakto. Dika jarlibro kun multaj adresoj el ĉiuj anguloj de la mondo estas tia fakto. Multvoluma biblioteko, konsistanta el verkoj, originalaj kaj tradukitaj, de gravaj aŭtoroj, jen ankaŭ fakto, pruvo, ke esperanto vivas. Internaciaj kongresoj, kun multaj partoprenantoj el ĉiuj landoj, kongresoj kie oni diskutas en esperanto pri ĉiaj por laboristoj gravaj temoj, jen ankoraŭ alia fakto, atestanta pri la uzeblo de nia lingvo.

Por eldoni tutmondan gazeton, por publikigi valoran jarlibron, por aperigi gravan literaturon, por aranĝi tutmondajn kongresojn ktp., ni bezonas tutmondan organizon. Ju pli da membroj tia organizo havas, des pli bona kaj impona estos ĝia organo, des pli ampleksa estos ĝia jarlibro, des pli da verkoj ĝi povas aperigi, des pli multvizitataj estas ĝiaj kongresoj, des pli multe ĝi povas fari por la laborista movado kaj des pli granda estos ĝia propaganda efiko.
Jam dum 11 jaroj ekzistas kaj laboras tia tutmonda organizo. Ĝi estas Sennacieca Asocio Tutmonda (SAT). Ĝi celas utiligi la lingvon esperanto por la klasaj celoj de la laboristaro tutmonda. SAT ne estas partia organizo. Estas ĝia starpunkto, ke la laboristaj esperantistoj por atingi ion, por influi la ne-esperantistan mondon, por grandskale utiligi esperanton en la servo de la laborista klaso, devas unuiĝi ĉiuj kune en unu organizo. En ĝiaj vicoj estas loko por ĉiu klasbatala esperantisto.

Gekamaradoj! Konsciu pri via devo. Ne restu nur nederlanda esperantisto! Partoprenu en la movado tutmonda! Aliĝu al SAT! Legu ĝiajn gazetojn Sennaciulo kaj La Nova Epoko! Ne izolite, sed kune kun la alilandaj kamaradoj, ni batalu por enkonduki esperanton en la laborista movado!

Malnova SATano.

I N F O R M O

La kotizo por aktiva membreco de SAT estas f 5.— jare. Aktiva membro ricevas senpage la jarlibron, la dusemajnan 12 paĝan gazeton „Sennaciulo" en kiu troviĝas „La Lernanto" kaj la dumonatan revuon „La Nova Epoko". Oni povas pagi la kotizon kvaronjare. En kelkaj sekcioj oni aranĝis posemajnan pagadon. Por la kdoj trafitaj de la krizo SAT kreis novan tarifon de f 2.50 jare.
Pagante tiun kotizon oni estas *aktiva* membro, kaj ricevas monatan numeron 8 paĝan de „Sennaciulo". Novaj membroj pagas krome tuj ĉe la membriĝo f 0.30 da enirmono. Por pliaj informoj turnu vin al la loka peranto aŭ al kdo J.W. Minke, Veeteeltstr. 144, A'dam-O.

703.783-D 5-6 1933-34

Al ĉiuj Laboristaj Esperantistoj.

Grava novaĵo:

Nova tarifo por aktivaj membroj de SAT!

Pro la longdaŭra k profunda ekonomia krizo, kies fino ne estas videbla, k kiu senlaborigis multajn, multegajn esperantistajn kamaradojn en la tuta mondo, ni decidis **plifaciligi** al la laboristaj esperantistoj la **aktivan membriĝon** ĉe SAT.

Laŭ nova tarifo, kiu validos ekde januaro 1933, estos eble al kamaradoj trafitaj de la krizo, tamen esti aktivaj membroj, ĉar ili ricevos por tre modera sumo (vd. ĉe la fino!) **monatan** numeron 8-paĝan de **Sennaciulo,** kiu ebligos al ili informiĝi pri ĉiuj asociaj aferoj k ĝenerale pri la okazaĵoj en la laborista esperanta movado. *Do, laŭstatute tiuj kamaradoj havos la rajtojn de aktivaj membroj!*

Ni havas la konvinkon, ke tiu novaranĝo kontentigos la multnombrajn kamaradojn, kiuj deziras aparteni al sia tutmonda organizo k havi en ĝi egalrajtan lokon kun tiuj kamaradoj, kiuj pro pli favoraj cirkonstancoj povas pagi pli altan sumon.

Ni direktas samtempe al ĉiuj kamaradoj, kiuj iel kapablas fari tion, la insistan peton plue pagi la **ĝisnunan kotizon** por aktiva membreco, kiu donas al ili la rajton ricevi la kompletan gazeton (ĉiumonate 24 paĝojn).

Rilate la kotizon por *aspirantaj* kaj *subtenantaj* membroj nenio estas ŝanĝita.

La nova kotizo por aktivaj membroj (*kiu inkluzivas 1 ĉiumonatan n-ron de „S-ulo"*) estas nur **2.50** guldenoj.

Direkcio de SAT.

Brajla vortaro
por la blindaj esperantistoj.

Karaj Gesamideanoj!

En la nuna monato ni, la nederlandaj blindaj esperantistoj, turnas nin al ĉiuj nialandaj samideanoj kun gravega alvoko pri frata helpo.

Urĝe ni bezonas vortaron en blindulskribo; ĝia presigo tamen kostas multege da mono; nia organizaĵo, nek ĝenerale la individuaj membroj, disponas pri sufiĉe da mono; do.... nur per unuigitaj fortoj de ĉiuj esperantistoj ni povas atingi nian karan celon, celo, kiun ni nepre **devas** atingi; ĉu ankaŭ vi inklinas helpi nin?

Jen nia plano:

En la nuna monato ni havigos al ĉiu nederlanda esperantisto cirkuleron entenantan detalan pritrakton de la afero. Ĝi estos enmetata en nefermita koverto se nia celado havas vian simpation. Vi bonvolu tiam meti en tiun koverton, vian donacon au donaceton por nia vortaro. Ĉio, kiom ajn malgranda, estos bonvena; ni scias, ke ankaŭ multaj inter la ne-blinduloj ne povas oferi multon. Tamen, ke la plejmulto helpos, pri tio ni estas plene konvinkitaj. Sed ankaŭ alimaniere ni bezonas la helpon de multaj inter vi. La cirkulerojn kaj la kovertojn por la membroj de la federacio ni sendos al la sekciaj sekretarioj. Tamen tiam ili ankoraŭ devas atingi la membrojn ankaŭ tiujn membrojn, kiuj ne venas al la kunvenoj kaj poste la provizitaj kovertoj devas estis kolektataj. Por atingi plene nian celon, ni ne povas lasi tion al la individuaj membroj. Ĉiu sekcio, se ĝi simpatias kun ni, aranĝu efike la aferon. Gekamaradoj, ĉu vi volas preni sur vin ĉi tiun taskon? Ĉu ni povos kalkuli je vi? Ni esperas.

Al la sekretarioj ni sendos tiom da ekzempleroj kiom da anoj nombras la koncerna sekcio. Kiu povas loki pli da ili en kursoj aŭ alimaniere, turnu sin al la sekretario de NOSOBE, I. de Vos, Molenw. 30, Oosterbeek.

La estraro de la Nederlanda Societo de blindaj Esperantistoj (Nosobe).

Konvencio*)

Akceptita en la 14a Kongreso de F.L.E. la 28an de Aprilo 1929a.

1. Konsiderante, ke la nacilingvaj esp. asocioj kvazaŭ formas la rezervujon por la tutmonda esp. asocio (SAT) ĉiu lab. esp.isto klopodu, ke la interrilatoj estu la plej intimaj inter ambaŭ organizoj.
2. Ĉar la taskoj inter ambaŭ organoj estas malsamaj, necesas, por eviti konfliktojn, ke SAT principe plenumu la taskon de per-esp. laboro, kaj la landaj asocioj principe tiun de por-esp. laboro.
3. Per sia kooperativo SAT eldonu ĉiujn esp. lingvajn presaĵojn. La nacilingvajn presaĵojn (propagandilojn kaj instruilojn) ankaŭ kun miksita teksto, eldonu la landaj esp. asocioj.
4. Por ke la efektiviĝo de tiuj proponoj povu okazi glate kaj laŭregule, estu la tasko de unu el la estraranoj de F.L.E. konstante interrilati kun la SAT-estraro en la celo trovi la plej bonan solvon pri demandoj interesantaj ambaŭ organizojn. Tiu peranto havu en la gvidantaro de SAT la rolon de konsulta membro.
5. Okaze de konfliktoj decidas la „Sennacieca Konsilantaro" de SAT komune kun la „Plivasta estraro" de konc. lingvoregiona organizo. Se ĉi lastaj ne trovas kontentigan solvon, tiam solviĝu la konfliktoj en speciala kunsido de landaj reprez. kune kun la gvidantaro de SAT okaze de SAT-kongreso, kaj en eksterordinaraj okazoj findecidu referendumo inter la membraro de SAT kaj konc. lingvo-regiona organizo.
6. Por forigi la nuntempan ĥaoson, F.L.E. agu jene; ĉiu sekcio de F.L.E. elektu ĉiujare komisionon el sia estraro aŭ membroj kiu plenumu la per-esp.an kaj por SAT-an laboron en la kadro de la sekcio.
7. La gvidanto de la komisiono estu samtempe la loka peranto de SAT kaj respondeca por la peresp-a kaj SAT-a laboroj.
8. La komisiono ne havu specialajn, lokajn kotizojn, sed ĉiuj aferoj estu ordigataj en la kadro de la sekcio. Estas dezirinde, ke ĉiu SAT-ano estu samtempe ano de la F.L.E.
   F.L.E. propagandos en ĉiuj siaj eldonoj por ke ankaŭ ĝiaj membroj fariĝu SAT-anoj. Same SAT propagandos, ke ĉiuj SAT anoj fariĝu anoj de F.L.E.
9. Al la komisiono apartenu prefere estrarano de la sekcio, kiel interliganto de ambaŭ organoj.
10. La SAT kotizoj estas tute sendependaj de la kotizo de F.L.E.
11. SAT disponigu al F.L.E. lokon en Sennaciulo por eventl. informoj, — la saman rajton permesu al SAT en sia gazeto F.L.E.

*) Por la multaj novaj membroj ni ankoraŭfoje represis ĉi supran konvencion inter nia Fed. kaj SAT, kiu ligas nin al SAT kaj enhavas la rajtojn kaj **devojn** de ambaŭ.

ONTMASKERD.

Men weet, dat het Fed. best. over moest gaan tot een royement.

Dat Orchudesch I.P.E.ano was, stond voor ons uit al zijn handelen en ageren vast. Dat hij het inderdaad ook *is*, en nog wel een der voornaamsten, blijkt ons uit een kalender van de I.P.E., waarin op bldz. 41 als *vertegenwoordiger van de I.P.E. voor Nederland* staat.... J. Orchudesch, Kromme Mijdrechtstraat 58, Amsterdam-Z.!

Dat men als sentraal adres, niet de eerste de beste, pas lid gewordene, kiest, behoeven we niet te betogen.

Wel willen we hiermee doen zien, dat de twijfelaars zich hebben laten beetnemen, door de aksie van de geroyeerden en hun bent tegen de Fed. gevoerd. Anderen, die meer voorlichting in L. E. vroegen, mogen hieruit leren, dat inderdaad alle ruimte aan zulke gevallen besteed, verspild is. Het lust ons niet hier voortdurend over te schrijven. Tegen gescheld en verdachtmakingen wensen we ons niet te verdedigen.

Er zijn afd., die in L. E. tegen het verachtelike geagiteer willen opkomen. We achten dit vergeefse moeite. Als het *werken* onzer Fed. de leden niet kan overtuigen, dan helpt zeker *praten* niet. Aan praten hebben we geen behoefte. Er moet *gewerkt worden.*

Zij, die het werken onzer Federatie, zeker gedurende de laatste jaren, kennen, hebben onze „inlichtingen", die toch ook weer als „eenzijdig" betieteld worden, niet van node en kunnen zeker het hoofd bieden aan hen, die de Fed. bestoken.

Het gaat hier niet om het recht van vrije meningsuiting.

De NUK en (of) IPEanoj hebben hun eigen organisatie gesticht en hebben het recht, om in de onze te blijven, opgegeven als ook het recht van meespreken en meehandelen.

Een kompromis, besprekingen e.d. zijn *niet* mogelik, waar onzerzijds niet *kan* worden toegegeven. Immers betreft het hier een prinsipieel verschil.

De agitatie der IPE-leden (welke in ons land georganiseerd zijn in het NUK) heeft ten doel om van de Fed. een afdeling te maken van de IPE. Deze IPE staat als „Internationale", waarin de landelike organisaties als *afdelingen* worden beschouwd, tegenover de „Wereldbond" SAT, waarmee onze Federatie de konventie sloot, hiernevens nog eens gepubliseerd.

De IPE (ook NUK) is slechts een partij-organisatie (kommunisties), terwijl SAT als organisatie boven partijen en nationaliteiten staat.

Na deze uiteenzetting ter voorlichting, hopen we, dat we in L. E. voorgoed van deze onverkwikkelikheden verschoond kunnen blijven. Onze Federatie blijve de onverzwakte strijder voor Esperanto in de arbeidersbeweging.

Onder leiding van
Degenkamp en Faulhaber

ONS TAALBLAD

Adres:
Rietstraat 40, Utrecht

DE SAMENGESTELDE TIJDEN.

De een vindt dit, de ander dat het moeilikste of, zo men wil, het minst gemakkelike deel van Esperanto. De een struikelt over de korrelatieven, de ander over de voorwerps-n. Maar velen vinden de samengestelde tijden wel het lastigste in de hele taal. Heel dikwels is dat echter een gevolg van de verkeerde wijze, waarop de samengestelde tijden in de meeste leerboeken worden behandeld. Meestal toch geeft men daar in één of twee lessen het hele siesteem ineens, zodat de student er wel van moet schrikken. En het ergst lijken hem dan de deelwoorden. Waarom zijn er zoveel in Esperanto? vraagt men zich af, terwijl het nederlands er maar twee kent!
Op het eerste gezicht lijkt dit siesteem werkelik veel ingewikkelder dan dat in onze eigen taal.
Toch is niets minder waar!
Wat onze taal, het nederlands, aan deelwoorden tekort schiet, wordt gedekt door het gebruik van drie verschillende hulpwerkwoorden (*hebben zijn* en *worden*).
Door die op verschillende wijzen dooreen te mengen, krijgen we in 't nederlands ongeveer een zelfde aantal vormen van samengestelde tijden als in 't Esperanto. Alleen zijn ze in 't nederlands onlogies en inkonsekwent, terwijl zij in Esperanto absoluut logies, konsekwent en volstrekt siestematies toegepast worden.
Wanneer men in staat is logies te denken, dan **moeten** de samengestelde tijden in Esperanto begrepen worden. Maar logies denken is voor velen moeilik; men moet het leren, omdat het meestal in de eigen nationale taal niet vereist wordt. Men gebruikt daar de vormen, die voor die of die betekenis bestaan, zonder er zich rekenschap van te geven, wat eigenlik de logiese inhoud dier vormen is, of wat men eigenlik bedoelt.

Ik zei hierboven, dat er een fout in onze leerboeken schuilt in het geven van de samengestelde tijden ineens, waardoor de student a. h. w. verrast wordt. Maar bovendien — en dit is alleen in Esperanto mogelik — zou ik die tijden liever helemaal niet als samengestelde werkwoordsvormen willen geven.
Mij lijkt het beter te beginnen met de deelwoorden, b.v. eerst *anta* en *ata*, later *inta* en *ita*, en dan, als de betekenis dier deelwoorden volkomen begrepen is, ze eenvoudig te gebruiken als alle andere bijvoeglike naamwoorden, want dat zijn ze toch immers ook. En zo vormt de student, zonder het zelf te weten, al samengestelde tijden, want hij maakt verbindingen als: *estas leginta, estis legata, estas lernita,* evenals: *estas fervora, estis bela, estas facila.*
En dan heel veel later kan men pas uitgangen *onta* en *ota* geven, waardoor dan tevens vermeden wordt, dat de student de vormen *estas onta* of *ota* verwart met *estos anta*, resp. *ata.*
Maar, ik schrijf hier niet voor eerstbeginnenden, maar voor hen, die al een leerboek doorgewerkt hebben, of misschien nog doorwerken, doch voor wie een en ander nog geen heldere zaak is.
Daarom wil ik de samengestelde tijden nu als zodanig behandelen, en trachten enkele hulpmiddeltjes aan de hand te doen, waarmee men gemakkelik de juiste vertalingen kan vinden. Ook gaat het er in dit verband niet om, wanneer een samengestelde tijd wèl, en wanneer die niet gebruikt moet worden; of wanneer bv. een vorm met *zouden* verleden-toekomende tijd of voorwaardelike wijs is.
Dat vindt of vond men reeds in voorgaande of nog volgende artiekeltjes.

HULPWERKWOORD = ESTI.

Eerst over het hulpwerkwoord: We weten, dat Esperanto maar één hulpwerkwoord heeft, n.l. *esti*. Vormen als *havis lerninta* zijn dus onbestaanbaar. Daarentegen heeft het nederlands er drie: *zijn, hebben* en *worden*.

Zien we eerst eens, wanneer die gebruikt worden:
In de bedrijvende vorm in verreweg de meeste gevallen *hebben*: *Hij heeft geleerd*; *ik heb gezocht*; *wij hadden gezien*; *gij zult gezien hebben*. Slechts enkele werkwoorden vragen het hulpwerkwoord *zijn*, als: *komen, gaan, slagen, gebeuren*, b.v.: *hij is gekomen, wij waren gegaan, hij zou geslaagd zijn, het zal gebeurd zijn.*
In de lijdende vorm bezigt men twee hulpwerkwoorden: *worden* en *zijn*, maar volgens andere regels dan in de bedrijvende vorm. Bij elk werkwoord kan n.l. *worden* en *zijn* gebruikt worden. *Worden*, als de werking voortduurt (het boek **wordt** gelezen); *zijn*, als de werking afgelopen is (het boek **is** gelezen). Dat voortduren en afgelopen-zijn kan ook in het verleden of in de toekomst gebruikt worden, b.v.: *Het boek* **werd** *gelezen*; *het boek* **zal** *gelezen* **zijn**, enz.
Maar nu verzoek ik, hier vooral niet te denken aan iets, wat menig leerboek ter verduideliking geeft. Daar staat nl. ongeveer dit: Het boek is gelezen (*geworden*), waarmee bedoeld wordt, dat dit *geworden* tussen () moet dienen, dat men de uitdrukkingen als lijdend opvatte. Dit *geworden* moet men er dan bij denken ,maar men gebruikt het nooit. Denk er dus nu ook maar niet aan; straks zal wel blijken, waarom ik dit verzoek.
En nu de tijd of wijze (*modo*) van het hulpwerkwoord in Esperanto: Hieromtrent kan men zich nooit vergissen, omdat die, onverschillig of we in 't nederlands *hebben, zijn* of *worden* gebruiken, **steeds overeen komt met de tijd of wijze in het Esperanto.** Zie maar:

Het boek **wordt** gelezen
Het boek **is** gelezen
De jongen **heeft** gelezen } **estas.**

Het boek **werd** gelezen
Het boek **was** gelezen
De jongen **had** gelezen } **estis.**

Het **zal** gelezen **worden**
Het **zal** gelezen **zijn**
Hij **zal** gelezen **hebben** } **estos.**

Hetzelfde met **zou hebben, zou zijn** of **zou worden = estus.** Of met een gebiedende of aanvoegende wijs van *hebben, zijn* en *worden* = **estu.**

DEELWOORDEN.

Nu krijgen we de deelwoorden: Het nederlandse tegenwoordig deelwoord gaat uit op *end* (*help***end**, *lop***end**). Dit tegenwoordig deelwoord wordt altijd vertaald door *anta*. Doch meestal zegt men in plaats van *helpend*: *is aan 't helpen,* wat hetzelfde betekent; dus ook *anta*. Zelfs uitdrukkingen als: *hij staat te praten*; *hij zit te lezen* kan men gerust vertalen door: *li estas parol***anta**; *li estas leg***anta**.
Verder ons verleden deelwoord *ge...*, wat lang niet altijd een verleden deelwoord is, maar evenzo als tegenwoordig deelwoord wordt gebruikt. Dit z.g. verleden deelwoord heeft drie betekenissen en wel:
1e. als bedrijvend deelwoord. Men moet dus vooral de begrippen **bedrijvend** en **lijdend** uit elkaar weten te houden. Twijfelt men, probeer er dan eens *door* (= *de*) achter te plaatsen. Kan dat, dan is het lijdend; zo niet, dan bedrijvend. Zie maar:
Het boek is geschreven *door*....
De les was geleerd *door*....
De hulp zal verleend worden *door*....
Maar:
Hij is gegaan — — —
Wij hebben geleerd — — —
Zij waren gekomen — — —
De bedrijvende betekenis van *ge*.... (*gelezen, geleerd, gezien*) is hieraan te herkennen, dat men die verbindt met *hebben* (*heb geleerd, had gezien*); slechts bij enkele werkwoorden met *zijn*: *ben gekomen, is gegaan, zal geslaagd zijn, zou gebeurd zijn*; doch **nooit** met *worden*. Als men nu weet, dat *ge.... met* 'n **bedrijvende betekenis** steeds *inta* is, kan men, door zich af te vragen, welk nederlands hulpwerkwoord gebruikt is, (*hebben, zijn* of *worden*), steeds onmiddellik zien, of

we met een bedrijvend deelwoord te doen hebben, want na *hebben* (= *esti*) volgt *inta*.

Nu krijgen we ten 2e en 3e de lijdende betekenissen van ons verleden deelwoord *ge*...., die kunnen zijn *ata* of *ita*.

En hier volgt de gemakkelikst denkbare oplossing: **Is in een lijdende vorm het hulpwerkwoord** *worden* **gebruikt** (het wordt gelezen), **dan volgt het deelwoord** *ata*; **is echter** *zijn* **gebruikt** (het is gelezen), **dan het deelwoord** *ita*.

En nu zal men begrijpen, waarom ik boven verzocht, niet aan *geworden* te denken, want, deed men dit, dan zou men zich wellicht voorstellen: het is gelezen — gelezen *geworden*; *geworden* is een vorm van *worden*, dus *ata*. Mis! Laat dus *geworden* weg, en vergelijk alleen: het **is** gelezen en het **wordt** gelezen.

Volgen de laatste uitgangen *onta* en *ota*.

Hiermee breke men zich liever het hoofd niet. Zij komen heel weinig voor; en, ofschoon ik het er niet mee eens ben, dat *onta* en *ota* de juiste vertalingen weergeven van ons nederlandse *op het punt staan te*...., kan ik dit toch als hulpmiddeltje aanbevelen om te weten te komen, of *onta* en *ota* gebruikt moeten worden.

Neem dus voorlopig aan, dat *onta* is: op het punt staan te.... en *ota*: op het punt staan te worden ge....

Resumerend kunnen we dus alles in de volgende regels samenvatten:

1. Tijd van hulpwerkwoord in 't nederlands is tijd van hulpwerkwoord in Esperanto.
2. Tegenwoordig deelwoord (*end*) is altijd *anta*.
3. Verleden deelwoord na *hebben* (uitgezonderd bij *komen, gaan, slagen, gebeuren)* is *inta*.
4. Verleden deelwoord na *zijn* (uitgezonderd bij *komen, gaan, slagen, gebeuren*) is *ita*.
5. Verleden deelwoord na *worden* is *ata*.
6. Op het punt staan te.... is *onta*.
7. Op het punt staan te worden ge.. is *ota*.

Ter verduideliking

nog een paar voorbeelden om aan te tonen, hoe we een en ander oplossen:

Deze les is begrepen. Tijd van *is*? **Tegenwoordig**; dus: *est*as. *Begrepen* volgt op **is** (een vorm van **zijn**); dus: *kompren*ita.

Het boek werd geschreven door.... Tijd van *werd*? **Verleden**; dus: *est*is. *Geschreven* volgt op **werd** (een vorm van **worden**); dus: *verk*ata.

Ik heb het gelezen. Tijd van *heb*? **Tegenwoordig**; dus: *est*as. *Gelezen* volgt op **heb** (een vorm van **hebben**); dus: *leg*inta.

Had hij dat gedaan? Tijd van *had*? **Verleden**; dus: *est*is. *Gedaan* volgt op **had** (een vorm van **hebben**); dus: *far*inta.

Wees gerustgesteld. Wijze van *wees*? **Gebiedend**; dus: *es*tu. *Gerustgesteld* volgt op **wees** (een vorm van **zijn**); dus: *trankvilig*ita.

Dat zou hij niet gedaan hebben als.... Wijze van **zou hebben**? **Voorwaardelik**; dus: *est*us. *Gedaan* volgt op **zou hebben** (een vorm van **hebben**); dus: *far*inta. Of *gedaan* voor of achter **hebben** staat, blijft natuurlik hetzelfde.

Tot besluit

volgen de benamingen der voornaamste tijden :

Onvoltooid tegenwoordige tijd = *prezenco* (....*as*).

Onvoltooid verleden tijd = *preterito* (....*is*).

Onvoltooid toekomende tijd = *futuro* (....*os*).

Voltooid tegenwoordige tijd = *perfekto* (*estas*....*inta*).

Voltooid verleden tijd = *pluskvamperfekto* (*estis*....*inta*).

Voltooid toekomende tijd = *futuro perfekta* (*estos*....*inta*).

Verleden toekomende tijd = *estint — estonta tempo* (*estis*....*onta*).

Hulpwerkwoord = *helpverbo*.

Bedrijvende vorm = *aktivo*; lijdende vorm = *pasivo*.

Bedrijvend deelwoord = *aktiva participo*; lijdend deelwoord = *pasiva participo*.

KORESPONDO.

Al kdo H. R. en L.: Kiom vi pravas pri la uzado de l' komo en la nederlanda lingvo, mi ne volas pridiskuti, kvankam mi ne ĉiurilate konsentas kun vi koncerne viajn donitajn ekzemplojn. Sed, enkondukante nederlandlingvajn regulon kaj kutimon en Esperanton, vi malpravas!

Cetere, en Esperanto ne ekzistas fiksita regulo pri la interpunkcio, kvankam bezonata tia regulo certe estas. Sed tiom longe, kiom ĝi mankas, oni almenaŭ klopodu apliki la interpunkcion laŭcele, t.e. faciligi tujan komprenon de l' frazo. La konjunkcioj preskaŭ ĉiam postulas komon antaŭ si; la vorteto *ke* ĉiam (kompreneble kun escepto, kiam *ke* kun alia vorto kune formas konjunkcion, ekz.: *escepte ke, kondiĉe ke)*, ĉar okaze de dubo jam la dubo mem pravigas komon.

Vi certe konsentos kun mi, ke dube uzita komo ne ĝenas, sed ke male, ellaso de bezonata komo ĉiam ĝenas, se ne malklarigas la sencon. Kam. saluton!

Al kdo H. V. en A.: Vian embarason mi komprenas. Sed.... vi ne komprenis la sencon de l' artikoleto „Eerste of vierde naamval". Ĝi neniel temis pri la t.n. „bepalingen van gesteldheid —, pri kiuj sekvos tre detala pritrakto —, sed ĝuste por ne konfuzi tiujn komplementojn kun la komplementoj, kiujn mi pritraktis, mi rekomendis uzi la akuzativon, ĉar la „bep. v. gest." nepre postulas la nominativon.

Vi do vidas, ke niaj opinioj ne diferencas inter si. Tuj kiam eble, mi skribos al vi detale. Sinceran saluton! G. J. D.

DEMANDEJO.

Dem.: Wat betekent *ento?*

Resp.: In „Plena Vortaro" vindt men voor *ento* de volgende definitie: *Abstraktaĵo, konsiderata kiel reala ekzistaĵo*. Een passend nederl. woord vond ik niet.

(Betreft de filosofie; dus waarschijnlik verwant aan *entiteit* = wezenlikheid, het werkelik bestaan. Verg. in 't fr. entité, bestaan van iets, wezen, innerlikheid.)

Dem.: Is in plaats van *ĝenonevita* niet reeds voldoende *ĝenevita*, dus zonder naamvals-n?

Resp.: Zeker. De Voorwerps-n in een woord dient echter ter verduideliking, doch kan veelal ook weggelaten worden. In enkele woorden komt die *n* echter regelmatig voor als in *s*in*dona, s*in*garda, s*in*sekve*. Bij gelegenheid volgt een art. over dit onderwerp.

Dem.: Welke van onderstaande vertalingen is de beste voor: Hij reed in een mooie, gele, snelle auto?

Li veturis per bela, flava, **rapida** *aŭtomobilo. Li veturis per bela, flava,* **rapide movanta** *aŭtomobilo.*

En wat is het verschil tussen *rapida* en *rapide movanta?*

Resp.: Is bedoeld snel als eigenschap: die snel kan rijden, maar 't daarom nog niet beslist doet, dan: *Li veturis en (of per) bela, flava* **rapida** *aŭtomobilo*.

Is bedoeld een auto, die zich snel voortbewoog, dan: **rapida moviĝanta** (niet: *movanta)*.

Rapida = snel, eigenschap; iemand of iets kan snel zijn, zonder die eigenschap op 't moment te vertonen (*Ankaŭ rapidaj hundoj dormas*).

Rapide moviĝanta = snel; de eigenschap uit zich in de werking (*Eĉ malrapidulo povas sin iafoje rapide movi, se oni persekutas lin)*.

Dem.: In „Plena Vortaro" vind ik een aantal voorbeelden met *taŭzi*. Hoe zou men die in 't nederl. vertalen?

Resp.: De volgende vertalingen lijken mij geschikt:

Taŭzi (ontwarren) lanon.

Taŭzi (rossen) ĉevalharojn.

Taŭzi (opschudden) matracon.

La uragano taŭzas (schudt dooreen) la salikarojn....

Le vento taŭzas (sleurt, ontreddert) la flagon....

Ordigu viajn distaŭzitajn (verwarde) harojn.

La taŭzita (ontredderde, verwarde) pajlaĵo de la tegmento.

Li forkuris kun mieno taŭzita (bevangen, verwrongen) de teruro.

Li ekridis amare kaj liaj trajtoj taŭziĝis (ontspanden zich).

La patro taŭzis (schudde, rammelde dooreen) la tro petoleman filon.

La policanoj taŭzis (schudden dooreen) la ŝteliston. G. J. D.

ONZE GROEPAVONDEN

VERTALEN.

Er zijn verscheidene manieren om de groepavonden in te richten. Veel zal 't afhangen van de mensen die men in z'n afdeling heeft. Zo kan ieder op z'n beurt in 't esp, een kleine rede of lezing houden over een onderwerp dat hij machtig is — waarbij vooral vragen gesteld moeten worden door de aanwezigen.

Zo late men een onderwijzer-lid van eigen of andere afdeling een redetje houden over het openbaar onderwijs, een vakverenigingsbestuurder over de vakbeweging of aanverwant onderwerp, een ander over dierenbescherming, over vegetarisme, maatschappelike en andere praktiese vraagstukken. Het kunnen ook enkel konversatieavonden zijn, lichtbeelden vertoond met esp. verklaringen, er kunnen op deze avonden onze esperanto-liederen worden behandeld en gezongen (vooral ook uitgelegd, zodat de *inhoud begrepen* wordt) stukken uit bijv. Sennaciulo, Nova Epoko, uit een esp. boek worden gelezen en bediskussieerd. Reeds gaven enkelen in deze rubriek de lijn aan. Buiten de groepavonden zorge men ook voor klubjes met een spesiaal doel, voor zo ver het grote afdelingen betreft. Dat zullen dan klubjes zijn van hen die zich meer spesiaal in 't Esp. willen bekwamen, bijv. voor een diploma, of ter bestudering der esp. literatuur, dan wel om gezamenlik vertalingen te maken.

Op dit laatste willen we dan wat dieper ingaan. Het vertalen is iets, dat men zowel op groepavonden, als in klubjes kan doen.

Hoewel het vertalen van losse zinnen, uit een leerboek enz. natuurlik z'n nut heeft, zijn er toch altijd weer anderen, die wat anders willen dan in de eerste plaats het zuiver grammatikale, dat opzettelik in dergelike zinnen verwerkt is. Zulk vertalen is nodig voor een vervolgkursus.

Het vertalen, dat wij op 't oog hebben is het vertalen van goeie, stevige krantenartiekelen uit en in 't esperanto. Natuurlik geen berichtjes of mededelingen. Krantenartiekelen bevatten geen opzettelik, met het oog op de grammatika, gevormde zinnen. Daarin komen de dageliks door ons gebruikte woorden voor, die we, zonder ze te overdenken, bezigen en lezen, waarvoor we zelfs een hollands of vreemdewoordenboek nodig hebben om ze in hun verschillende betekenissen te verklaren.

Krantentaal weer te geven in een andere taal, met de bedoeling er uit te leren, vereist het gebruik van woordenboeken. „Plena Vortaro" stellen we op de voorgrond, omdat hieruit de beste esperantist nog kan leren.

Het gebruik van het Schidlof-woordenboekje daarnaast is natuurlik niet kwaad. Bij twijfel over woorden of uitdrukkingen volge men echter het „Plena Vortaro". Door z'n vele verwijzingen naar woorden en uitdrukkingen in verband met een gezocht woord, leert het onze woordenschat uitbreiden. Altans de leider van het klubje of de „vertaalavond" zorge P.V. te bezitten. Verder kunnen een goed nederlands- en een vreemde woordenboek ons helpen in het zoeken naar de betekenis van een bepaalde uitdrukking. Want bij het vertalen betrachte men afwisseling van woordkeus. De uit de leerboeken geleerde woorden zijn onvoldoende, in aantal en als vertaling van een zeker begrip. Dat men bijv. *kompari* niet alleen met *vergelijken* behoeft te vertalen, maar ook kan zeggen „toetsen", „op één lijn stellen met", „stellen tegenover" enz. enz., dat leert men door het vertalen van krantenartiekelen. Dan voelt men, dat men niet steeds moet vasthouden aan die ene beperkte betekenis van de vertaling van een woord in een leerboek.

Het zinsverband, de inhoud en de bedoeling van een artiekel bepalen de betekenis van een woord. Waar men in een leerboekles de zinnen woordelik *moet* vertalen, moet men bij krantenartiekelen de zin of uitdrukkingswijze dikwels wijzigen, natuurlik met inachtneming van het verband en de inhoud, omdat het artiekel moet „lopen". Men moet een beetje tuis zijn (of komen) in de gebezigde terminologie. We vertalen dus niet steeds woordelik, men bezige gerust andere woorden en vragen ons slechts af, hoe zegt men dat gewoonlik, of hoe zegt men dat in arbeiders-, sosialistiese- of andere kringen.

Bij 't vertalen in 't esperanto vrage men zich steeds af, of deze of gene zin wel goed begrepen zal worden in een ander land, omdat immers de toestanden in vele landen verschillend zijn, vele dingen niet bestaan, zoals ze bij ons zijn. Enige toelichting is dan menigmaal gewenst. Zodanig vertalen brengt ons een goeie hollandse stijl en een internationale, d.w.z. esperantostijl bij.

Dit vertalen is ook geen „vrij" vertalen en toch hoeft men niet vast te houden aan zuiver grammatikale betekenissen of benamingen.

Men vertale *niet* op de groep- of klubavond. Tuis wordt 'nzelfde artiekel door allen vertaald. Hetzij dat men allen een zelfde blad leest, anders neme men het blad dat door de meesten gelezen wordt. Dat kan dan geleend worden of het artiekel overgeschreven. De ene keer uit het hollands in 't esperanto, de volgende keer uit 't esp. in 't hollands.

Niet onmogelik is 't, een goed vertaald artiekel in de pers opgenomen te krijgen, waardoor we ook nog in dit opzicht nut uit ons werk trekken. Zo mogelik stelle men dit als doel.

Op de groep- of klubavond brengt ieder zijn werk mee. En ieder leest een gedeelte van zijn vertaling op, welk gedeelte, als vertaling, dadelik wordt besproken en vergeleken met de vertalingen der anderen.

Natuurlik zijn niet alle vertalingen gelijk, noch de zinnen, noch de woorden. Dat hoeft ook niet. Men hoeft het ook niet over de gebruikte woorden presies eens te worden, ieder neme van anderen over wat hem of haar beter voorkomt en late ook „Plena Vortaro" een woordje meespreken.

Aan dergelike vertaalklubjes kan ieder meedoen, goed esperantist of niet. En waar de ene vertaalavond geen verband houdt met de vorige kan men daarin ook altijd weer nieuwe deelnemers opnemen. Ook kan wel blijken, dat zelfs een goed esperantist ook wel kan leren van een minder goeie, zij het dan niet in z'n taal, maar in de gebruikte woordkeuze, of voor wat z'n hollands betreft, de kennis van het onderwerp of de beweging. Altans men leert van elkaar. Men krijgt bovendien verschillende opvattingen te horen, terzake juist gebruik van woorden, de zinsbouw, de bedoeling van een woord enz.

Met schriftelik vertalen leert men meer, dan op een klubavond, voor de vuist weg. Men kan dan niet altijd direkt de juiste woorden vinden, zegt gemakkelik „je weet wel ik bedoel dit of dat".

Sprekende omzeilt men de moeilikheden en lezende gaat men er overheen, doch bij schriftelik werk moet men overwegen of naslaan. Ge zult zien het begint al bij de tietel!

Over het onderwerp „hoe te vertalen" zou veel te zeggen zijn en aan de hand van vele voorbeelden te verduideliken. Dat is echter iets op zichzelf en niet voor deze rubriek bestemd.

Ons doel was nu slechts te wijzen op een manier om vele groep- of klubavonden te vullen. Bovendien om er op te wijzen, dat men naast de groepavonden klubjes van een bepaald karakter (die bij de deelnemers om beurten tuis kunnen worden gehouden en dus niets kosten) kan stichten, die de band bewaren in de afdelingen, welke klubjes vooral nodig zijn daar, waar om finansieele of andere redenen geen groep- of konversatieavonden worden gehouden en de afdelingsvergadering het kontakt onderhoudt. In grote lijnen gaven we daarnevens de werkwijze aan, zoals deze wordt gevolgd in onze afdeling. Zo men hier niet toe kan komen, dan probere men het zelf eens, zo mogelik met een ander samen.

H. W. A.

Rigardo Returnen.

De Kees.

Antaŭ kelka tempo oni instigis al kompilado de libro, en kiu oni legos la plej notindajn spertojn, speciale en la laborista Esperanta movado.

Ĉu tia libro estas necesa? Tio estas aparta afero. Sed, ke nia arĥifo estas sufiĉe riĉa por kompili dikan libron; tion mi povas certigi al vi.

Hazarde mi nun disponas pri sufiĉe da tempo, kiun mi deziras uzi por doni rigardon returnen.

La nura fakto, pro kia mi fariĝis esperantisto, estas, ke en nia unuiĝa konstruaĵo oni ofte parolis la lingvon.

Mi do instigas la geamikojn fari la samon; ankaŭ kiam vi troviĝas inter nederlandaj samideanoj!

La eksplodo de la mondmilito ne forprenis ĉiujn niajn pionirojn el nia unuiĝo.

Mi nomu nur: Diehl, v. Bommel, Bunschoten, Meijer kaj Ket. Kvankam tiutempe esperantisto estis konsiderata kiel utopiiston, ili restis fidelaj propagandistoj por nia idealo. Korespondado kun eksterlandanoj tute ne estis ebla.

Ĉie oni eĝe cenzuris. La rasa malamo terure reĝis.

Kiu homo en tiu mizera tempo, estis tiel freneza pensi al kaj labori por la bela ideo, ke laboristoj ĉiulandaj unuiĝu!

La supre nomitaj amikoj tamen obstine kaj neflankiĝante klopodis malfermi la okulojn de la proletoj. Ke la sukceso ne estis pli granda ne estis ilia kulpo kaj ankaŭ ne malesperigis ilin. Kontraŭe!!

Ili faris enketon inter ĉiuj influhavantaj personoj de la laborista movado en Nederlando. La resultato vere estis miriga; vere miriga!

En la S. D. A. P. ĉiuj estis kontraŭ. El ĉiuj sekcioj, kiuj formis la H. B. B. (Haagsche Bestuurdersbond), moderna organizo, nur unu permesis al ni sendi personon en la interna kunveno por paroli pri Esperanto, sed ĝi antaŭe postulis de ni transsendon de regularo kaj statuto.

En la liberpensula kaj sendependa movado ni aŭdis alian sonon; La anarĥiista gazeto „La libera Socialisto" eĉ enpresigis esperantan kurson.

F. D. Nieuwenhuizen, Kelder, Havers kaj Van Erkel estis favoraj kaj pastro Schermerhorn eĉ respondis per esperanta letero. Kiam en la fino de 1916a Leo van Munster ekssoldatiĝis nia sekcio reakiris la plej favoran kaj fervoran kunlaboranton.

Dum mia longdaŭra funkciado mi en Hago neniam renkontis esperantiston, kiu estis tiel laborvola kaj kapabla kiel tiu malgrandulo. Ne estis maloftaĵo, ke li semajne gvidis kvin kursojn.

Nia federacio estis ŝajnmorta. Ĝi postlasis pli ol 80 guldenojn ŝuldon, grandparte de la tiama gazeto „Laborista Esperantisto". Tiu ŝuldo por ni estis honorŝuldo, ĉar la presistoj formis (ankoraŭ formas) produktivan asocion. Nia unua tasko estis revivigi la federacion.

Kune kun Nutters, Kloek, Faulhaber, Dreesman, De Vries kaj Bakels, (ĉiuj el Amsterdam) ni laboris.

La rezultato estis kontentiga. Feliĉe!

Baldaŭ aperis nigraj nebuloj al nia firmamento.

Nia aktiva amiko Van Bommel fariĝis salajrata sekretario de la haga masonista unuiĝo.

Nia sekcio jam liveris la federacian estraron, do, nia provizejo estis elĉerpita. Kiu anstataŭos Van Bommel.

En la ĝenerala kunveno oni instigis min, sed mi ne kuraĝis, ĉar sekretario devas esti la spirito de la sekcio.

La akso, ĉirkau ĉio kaj ĉiuj turniĝas.

Tamen, neniu alia estis trovebla, do, mi devis akcepti.

Kiam mi nun malkovras al vi, ke mi, en mia unua alvoko por teni estrarkunvenon skribis venu ĉiujn kaj finis leteron per: kora salutanta vin, mi restas ktp., vi ĉiuj kunprenos, kian pezan taskon mi estis akveptinta.

Sed, brutala homo posedas jam trionon de la mondo, kaj kun kunhelpo de la aliaj kai iom da bona volo mi post iom da tempo estis kontenta pri mi mem. Io, kio ne ofte okazas. Nur la adverbo postulis de mi ankoraŭ longan tempon mian tutan atenton, ĉar la holandan lingvon mi neniam bone aŭ sufiĉe estis lerninta.

Sed la aliaj helpis min, do mi fakte en nomo estis sekretario. Oni ĉiam korektis mian oficialan korespondaĵon, ĉar publike ni ne rajtas fari erarojn.

Daŭrigota.

NIA FEDERACIO KAJ SAT.

Kun ĝojo oni kelkfoje povas konstati, ke niaj kamaradoj sukcesas esperantistigi siajn edzinojn. Certe, la nombro da kamaradinoj en nia movado ne estas tre granda, tamen ĝi estas kontentiga. Se oni aliflanke komparas la nombron da kamaradinoj, kiuj SAT aniĝis, oni ĉagreniĝas kaj devas konfesi, ke nur malmultaj kamaradoj sukcesas SAT-anigi siajn edzinojn.

Se oni demandas: „kial vi ne estas SAT-anino, kvankam vi estas fervora esperantistino", oni plej ofte respondas: „mia edzo jam estas SAT-ano. Li ricevas „Sennaciulo'n" kiun mi do ankaŭ povas legi. Kial do mi aliĝus?"

Estimataj kamaradinoj! Tio ne estas taŭga motivo: ĝi fakte estas nur elturniĝo! Ĉu vi lernis Esperanton kun aliaj motivoj ol tion faris via edzo? Ĉu vi ne estas mempensa estaĵo? Ĉu en SAT ne estas aferoj, tipe virinaj? Se via edzo estas bona SAT-ano, li mem instigos vin aliĝi. Se via edzo estas aktiva SAT-ano, vi, kiel edzino, rajtas pagi la pasivan jarkotizon je f 1.50 kaj per tio ankaŭ estas aktiva membrino!

Al la sekciaj SAT-perantoj, mi petas ankaŭ atenti ci-tiun flankon de la propaganda laboro, ne malpli grava.

GRUPVESPEROJ.

En la lastaj du numeroj de L.E. aperis interesaj artikoloj en la rubriko „Onze Groepavonden". Mi ne ludas gvidan rolon en grupvesperoj, sed mi tamen volas atentigi la sekciajn perantojn kaj ankaŭ aliajn gekamaradojn, kiuj hazarde legas mian artikoleton, ke *en la grupvesperoj oni dediĉas nur malmultan tempon al SAT*. Kiam oni legas aŭ tradukas artikolojn el „Sennaciulo"? Kaj tamen nia gazeto enhavas tre gravajn artikolojn.

Tiurilate mi atentigas pri la apero de speciala „jubilea" numero de „Sennaciulo". La 400a numero aperos ilustrita, dukolora, 16 paĝa. Ĝi havos apartan varban karakteron kaj mi do forte rekomendas al vi tuj mendi certan kvanton da ĝi. La prezoj estas: 1 ekz. f 0.18, 5 ekz. 0.60, 10 ekz. 1.08, 20 eks. 1.98 ĉiu plia deko: f 0.90.

Mendu tuj ĉe

J. W. Minke, Veelteeltstraat,
Amsterdam-O.

La konsilanto f 0.85

pri la Esperanta Gramatiko.

voor iedere esperantist of die het bezig is te worden!

Dit is het werkje in de nederlandse taal over Esperanto-taalmoeilikheidjes dat onze Federatie volgende week laat verschijnen en samengesteld is door kdo G. J. Degenkamp, redakteur van „Ons Taalblad".



Dit werkje, in een mooi groen en modern gewaad gestoken, van goeie en duidelike druk, goed uitgevoerd in 118 paginaas, bevat een schat van materiaal over tientallen taalkundige onderwerpen. De naam van de schrijver waarborgt een degelike behandeling. De alfabetiese en naar woordsoort gerangschikte inhoudsopgave maken het mogelik, het steeds voor een en ander op te slaan.

De prijs is slechts f 0.85; gekartonneerd f 1.05. Ook voor niet Fed.-leden. Hierop verlenen we van nu af, aan onze afdelingen 20% korting, voor elk aantal.

Aan anderen 15% slechts bij afname van meer dan 10 stuks tegelijk.

Zij die vooruitbestelden, behouden natuurlik hun recht op 30% op de **vooruitbestelde** eksemplaren.

De prijs is zo laag gesteld, dat ook zij, die dit werkje nog niet geheel kunnen benutten, zoals kursisten, het toch kunnen kopen.

We hebben 3000 eks. laten drukken. Zorgt, dat dit als bij 't leerboek, te weinig is. Bestel en betaal aan de Libro-Servo F L E, Valentijnkade 2, Amsterdam-O.

Het Arbeiders-Esperantisme

door E. Lanti.

Uit 't Esperanto vertaald door De Bruin en Faulhaber.

Voor allen, die belang stellen in het nut van esperanto in de arbeidersklasse. 40. pag. Prijs slechts f 0.17½.

Vian Grupvesperon vi povas sukcesigi legante, traktante la 100 paĝan protokolaron pri la XIa SAT-kongreso en Amsterdam. Prezo f 0.10. Mendu grandan kvanton ĉe J. W. Minke, Veeteeltstraat 144, Amsterdam-O.

Al ĉiuj federacianoj ni deziras prosperan kaj por Esperanto sukcesan jaron.

FED. ESTRARO.

Mededelingen van het Federatiebestuur.

Sekretaris: Mercatorstr. 133, Amsterdam-W. Libro-Servo: Valentijnkade 2, Postgiro 111278. Penningmeester en Administratie L.E.: Valentijnkade 2, Amsterdam-O., Postgiro Nr. 144698.

Het 18e kongres der Fed. vindt plaats op de beide Paasdagen, 16 en 17 April te Amsterdam in „De Brakke Grond". Teneinde al onze leden, die dit wensen in de gelegenheid te stellen ons kongres bij te wonen, zullen toegangskaarten worden verstrekt.
Deze zijn *alleen voor leden* onzer afdelingen en worden slechts op aanvraag van de afdelingssekr. of penningmeester aan dezen toegezonden.
De afdelingsekretaris geeft dus op hoeveel kaarten benodigd zijn, voor beide dagen of slechts voor de eerste dan wel de twede dag.
Dat is nodig in verband met de beschikbare ruimte en voor een rustig verloop van ons kongres. Teneinde aanvraag van kaarten, waarvan geen gebruik gemaakt wordt, te voorkomen, werd besloten een toegangsprijs van 10 sent te heffen, behalve voor de afgevaardigden en werklozen. (Bij aanvraag mede te delen). *De gehele opbrengst komt ten goede aan NOSOBE.* voor de uitgave van een esperanto woordenboek voor blinden.

Kongresvoorstellen.

moeten worden ingedinend vóór 31 Januarie bij de Fed.-sekr.

De 5e afdeling te Rotterdam.

Te Rotterdam is afd. 5 van het distrikt R'dam opgericht. Het sekretariaat is gevestigd bij kdo M. J. Buisman, Oleanderstraat 2, Rotterdam.

La Konsilanto

pri la Esperanta Gramatiko is de naam van het werkje over taalmoeilikheidjes, samengesteld door kdo G. J. Degenkamp. Het aantal paginaas is 118 geworden.
Om de prijs toch op f 0.85 (gebonden f 1.05) te kunnen houden, hebben we 3000 stuks laten drukken.
Deze **moeten** allen weg en kunnen ook gemakkelik worden verkocht, gezien de veelomvattende inhoud, de lage prijs en de keurige uitvoering.

Het boekje is voor **ieder** (ook nietleden verkrijgbaar bij onze Libro-Servo voor f 0.85, doch we geven aan de afdelingen of distrikten op elke hoeveelheid 20% korting. Aan anderen echter bij meer dan 10 eks. Natuurlik rekenen we er op, dat zij die een kursus leiden voor hun afdeling, bestellingen ook via de afdeling laten lopen.
Dit boekje moet spoedig weg, opdat we aan onze andere uitgaven kunnen beginnen.

Jaargangen L. E.

De afdelinge en zij die een gebonden eksemplaar van de gehele jaargang 1932 wensen te bezitten, kunnen deze verkrijgen voor de prijs van f 2.—, mits vóór 20 Jan. besteld.

Abonnees L. E.

We moeten onze teleurstelling er over uitspreken, dat zo weinig afdelingen hebben meegewerkt om het aantal abonees op ons orgaan te vergroten, wijl dit toch gemakkelik gaat door bijv. de kursisten voor een half jaar te doen abonneren.
En een nieuwe jaargang eigent zich daarvoor toch het meest.
De schade kan nog ingehaald worden!

Tagordo.

por la kunveno de la Federacia Konsilantaro de F.L.E. la 15an de Januaro 1931 je la 10a horo en „Propra Domo", Hudsonstraat 127, Amsterdam-West.

Malfermo. (10an horon).
Enkonduka parolado.
Diskutoj kaj rimarkigoj.
La interna vivo de la Fed.
La Ekzameno-komitato.
Laborpogramo de la distriktoj kaj konsilantaro*)
La urbaj distriktoj.
La kontakto inter la distriktoj kaj le Federacia estraro.
Kotizo, regularo.
Nia laboro en la kadro de SAT.
Kongresa tagordo.
Libera diskutado.

*) a. Propaganda laboro (ekspozicioj kaj propagandaj kunvenoj).
b. Kursoj (por infanoj kaj plenaĝuloj.
c. Kiel havigi al si kurskvidantojn.
d. Gazetarservo.
e. Interkorespondado.
f. Rilatoj al oficialaj instancoj, sindikatoj k.t.p.
g. Niaj propagandistoj (parolantoj k.t.p.
h. Renkontiĝoj kaj

UIT DE FED. BEST. VERG.

van 24-11, 7-12 en 21-12.

Bij de eerste waren aanwezig onze kdoj Degenkamp en Lem in verband met het agendapunt: „Eksamen komitee". Gereleveerd wordt de geschiedenis van de pogingen tot deelnemen van de Federatie in dit komitee, met als slot de vergaderinf met de 4 Ned. Esp. organisaties en het E. K. te Arnhem. Als gevolg van de houding van dit komitee en die der katolieke en kristelike organisaties bleek het onmogelik samen te werken. Eenstemmig neemt het Fed.-bestuur het besluit om zelf een eksamen-komitee op te richten. Kdo Degenkamp verklaart zich, op verzoek van het Fed.-bestuur, bereid, plaats te nemen daarin, maar kdo Lem moet tot zijn spijt, wegens drukke bezigheden, bedanken. Kdo De Bruin, uit Enschede, neemt een funksie aan, evenals onze kdoj Faulhaber en Krijt. Kdo De Bruin wordt verzocht zich met het sekretariaat te belasten. Besloten werd, dat de eksamens zullen plaats vinden na het eindigend er winter-kursussen en op Zaterdagmiddag en Zondag, zodat het aan onze kdoj mogelik zal zijn zonder werkverzuim deel te nemen. Er bereikte ons een verzoek van Nosobe om hen behulpzaam te zijn met het uitgeven van een Esp. woordenboekje in braille-schrift. De adressen onzer afdelingen zullen o.a. worden verstrekt.

Waar het geheim gewroet van de zich noemende oppositie (in wezen echter gericht **tegen** de Federatie en haar struktuur en niet slechts tegen het bestuur) de taak van het bestuur zeer en **onnodig** verzwaart, wordt het vertrouwen uitgesproken te kunnen rekenen op de afdelingen (enige afdelingen gaven hiervan reeds schriftelik blijk). Mocht het blijken, dat dit niet het geval is, dan stelt het bestuur zich op het volgend kongres niet meer beschikbaar. Het distrikt A'dam zond enige inlichtingen inzake het huren van een zaal voor ons kongres. Besloten wordt „De Brakke Grond" te huren. Teneinde al diegenen die het kongres wensen te bezoeken, daartoe in de gelegenheid te stellen, zullen toegangskaarten worden verstrekt tegen f 0.10 per stuk. De **gehele** opbrengst daarvan komt ten bate van het woordenboek van onze blinde kdoj.

Besloten wordt de uitgave van een boekje „Fremdvortoj", door SAT mogelik te maken door garant te zijn voor de vooruitbestellingen, benodigd voor de uitgave. Tot SAT zal een voorstel gericht worden, op basis van de konventie, om gezamenlik uit te geven een „Historio pri la Lab. Esp. Movado" van kdo De Bruin. Een voorstel van SAT, behelzende het opnemen, als bijlage, van een door haar maandeliks uit te geven orgaan, waardoor lidmaatschap van SAT voor onze leden zal worden vergemakkelikt, wordt besproken en in nadere overweging genomen. De agenda van de vergadering van de Federatie-raad wordt vast gesteld en zal in L. E. worden gepubliseerd. Verder wordt nog de korrespondentie behandeld en meerdere zaken afgedaan.

DISTRIKTS MEDEDELINGEN.

DISTRIKT NOORD-HOLLAND.

La kunveno de la delegitoj el la N.-H. sekcioj okazos en Amsterdam, la 8an de Jan. je la 14a horo en „Concordia", Weesperpl. 1

DISTRIKT ZUID-HOLLAND.

Sekr. v. Egmondestraat 39, Voorburg.

Zondag 18 Des. is in Rotterdam het provinsiale distrikt samengesteld. 9 van de 11 afdelingen waren aanwezig, vertegenwordigend 585 leden. Uit de delegitoj werden de volgende dagelikse bestuurders gekozen:
R. J. Garten, Rotterdam, voorz.; J. Gaemers, Delft, penningm.; J. v. Scheepen, Voorburg, sekretaris.
Natuurlik konden we slechts voorlopige besprekingen voeren in afwachting van de vergadering te Amsterdam. De kameraden R. Garten en J. v. Scheepen werden als afgevaardigden gekozen voor de Federatieraad. We verzoeken de afdelingen reeds nu het „probleem" van distriktsorganisatie onder ogen te willen zien.

OOK GIJ

hebt nog geen simpatiserend lid aangebracht voor f 1.50 per jaar (ons orgaan inbegrepen). Doet het **nu!**

UIT DE AFDELINGEN.

Zie ook „Agenda". Berichten, die ook voor niet-esperantisten van belang kunnen zijn, schrijve men in 't hollands.

AFD. A'DAM II. „Ni volas Lumen".
Sekr. Weidestraat 42.

Ekskursie op Zondag 8 Januarie door Uitveldse Polder (voorbij Weesp). Afstand pl.m. 30 K.M.
Vertrek eindpunt lijn D om 9 uur presies. Terug Betondorp 17 uur. Alle Federatieleden zijn welkom.
Onze jaarvergadering vindt plaats Dinsdag 24 Januarie in het Meerhuis. Voorstellen worden ingewacht bij de sekretaris tot 12

Januarie, ook voorstellen voor het jaarliks Federatie-kongres.
Voortaan weer geregeld iedere Dinsdag klubvespero. Wij verwachten allen.
In verband met de jaarvergadering verschijnt ons kluborgaan half Januarie.

AFD. A'DAM III. „Tagiĝas en l'Oriento".
Sekr. Sumatraplantsoen 7 (Oost).

La 27 Decembro okazis interna kunveno. Ni i. a. elektis novan estraranon por anstataŭi kdon Laŭrent. La estraro nun konsistas el: kdo. R. de Man, prez.; J. Liedermooij, sekr.; H. Mittendorf, kasisto; D Lammers, J. Ronner, Asesoroj.
La anaro decidis, ke la senlaboruloj pagos ekde la 1a de jan. po 5 cendoj semajne.
Le estraro.

AFD. A'DAM IV.
Sekr. 3e Oostenparkstraat 17 III.

Dinsdagavond 13 Des. sprak kdo Muller voor onze klub over een reis, welke hij gemaakt heeft door Zwitserland. De tuisblijvers hadden ongelijk, want op makkelik begrijpbare wijze (natuurlik sprak hij Esperanto) heeft hij ons gedurende bijna twee uur bezig gehouden. Ik zou van deze plaats alle sekretarissen willen aanraden, nodig ook kdo Muller uit, die zeker altijd bereid blijft. In de eerste plaats is de redevoering zeer leerzaam en in de twede plaats maakten we heel goedkoop een reisje door de schoonste plekjes van Zwitserland.

AFD. A'DAM V. „La grupo Zamenhofa"
Sekr. R. Claeszenstraat 40 (West).

Ni ricevis cirkuleron kiu estis subskribita de la 8a sekcio A'dama eksigito Orchudesch en kiu estas menciita akceptita mocio en kunveno, kiu okazis en „Harmonie". En nia konversacia-kunveno ni pritraktis ĝin kaj decidis unuanime esprimi nian aprobon pri la agado de la federacia estraro koncerne ĉi aferon.
Sekr.

AFD. A'DAM XV. „Ĉiam Antaŭen".
Sekr. Nieuwendammerdijk 43.

4 Des. l.l. organiseerde onze afdeling een ekskursie naar de N.V. Kromhout Motorenfabrieken te Amsterdam-Noord, hetgeen een leerzame en prettige morgen was.
Ofschoon de deelname niet onbevredigend was, verwachten we een volgende keer toch trouwer opkomst.
C. G., Sekr.ino.

AFD. APELDOORN.
Sekr. Arnhemsche Weg 67.

Ni festis la Zamenhoftagon kune kun la aliaj samideanoj de la urbo. Ni havis plenan salonon (eble pro la senpaga eniro), belan muzikon, paroladetojn pri Zamenhof kaj lia lingvo de kvar B-diplomon-posedantoj, (inter kiuj 3 tutnovaj) kaj fine teatraĵon: „Per Esperanto al Paco," tradukita el la germana lingvo, kaj alportita de Eykenaar el Sutgarto. Dek samideanoj ludis ĝin, E. havis la ĉefrolon, kaj la sukceso estis granda.
M. G. K.

AFD. ENSCHEDE. „Antaŭen".
Sekr. Penninkstraat 14.

Onze laatste vergadering was slecht bezocht. Dat moet in het nieuwe jaar beter kameraden.
De volgende vergadering wordt gehouden op 11 Januarie 1933 bij kdo Ten Bruggecate, Geraniumstraat 57. Weest present!

AFD. DEN HAAG II.
Sekr. v. Egmondschestraat 39, Voorburg.

Onze bijeenkomsten zijn op verlangen van de leden, voortaan weer in het „Volksgebouw", Dinsdagsavonds van 7.30-8.45, daarna konversatie. Waar blijven nu echter de leden die het bestuur tot dit besluit noopten? Lijkt het niet jullie taak ook eens te komen?
De kursussen, die door onze kameraden H. Broekhuiszen, J. Buitendijk en v. Scheepen geleid, zijn een sukses geworden. Het aantal leden dat hieruit komt, moet daaraan evenredig zijn.

We verwachten echter eens wat meer medewerking van de „spertuloj." Begrijp dat het werk niet op de schouders kan blijven rusten van slechts enkelen.
Helpu nin kaj laboru!
J. van Scheepen.

AFD. HAARLEM. „Ni volas fratiĝon".
Sekr. Ceciliasteeg 1.

Pasintan Vendredon ĉe la komenco de la daŭriga kurso, kiu okazas ĉiuvendrede en „De Centrale", la prezidanto, kdo Schoon, memorigas pri la naskiĝtago de nia eminenta majstro Dr. L. L. Zamenhof. Li sciigis al ni detale kio inspiris Zamenhof krei internacian lingvon. Post tiu memorigo, la tuta grupo stariĝis momente je la honoro de Dr. Zamenhof. La konstanta pleneco de la daŭriga kaj komencaj kursoj, pruvas sufiĉe, kiom necesa estas la instruado de Esperanto. La sekretario de la moderna sindikato de domkonstruistoj. La kaŭzo estas trookupeco. Fenomeno, kiu plurfoje montriĝis, bedaŭrinde. Dezirinde estus, ke venontan jaron Esperantisto anstataŭos lin, por ke li havu okazon lerni la lingvon, kiun li nun devas adiaŭi. La kamaradoj atentu, ke la mendado kaj pagado de libroj okazas nur ĉe la bibliotekisto kdo Stiekel, Gasthuisvest 31 rood.
Ko Veldhuis, sekr.

AFD. SCHEVENINGEN.
Sekr. Tesselscheplein 35.

Gekamaradoj. Unue mi deziras al vi bonan jaron 1933 por vi mem kaj fruktdonan jaron por nia Federacio, kaj niaj ideoj. Nia estrarano B. Boon, en la distriktsestraro ree estas elektita kiel prezendanto. Nian gratulon kamarado! Ankaŭ Schut, nia eminenta prezidanto ree estas elektita kiel dua prezidanto. Ili havu la forton kaj plezuron, por klopodi pligrandigi kaj plifortigi nian distrikton, por ke niaj ideoj disvastiĝu. Nia konversacivespero ree estas ŝanĝita, almenaŭ la formo.
Ni decidis konversacii tute libere, la spertuloj sidas kune kaj unu el ili enkondukos temon, por ke la aliaj povu konversacii pri tiu. La malpli spertuloj agu sammaniere kaj la komencantoj ankaŭ sidos kune, tamen unu el la spertuloj estos la gvidanto aŭ helpanto por ili. Tiamaniere ni penados paroligi Esperantlingve la komencantojn.
Tiu, kiu ankoraŭ havas fenestrobiletojn, donu tiujn al la sekretario. Nia estraro decidis elekti min kiel SAT-peranto de Scheveningen. Kamaradoj! Aniĝu al SAT. La kotizo estas f 5.— jare pagebla en 4 partoj[1]) Se sufiĉe da membroj perzentas sin, eble ni povos starigi ŝparkason. Ĉiu Sat-ano regule ricevas „Sennaciulo" kaj „La nova Epoko" du monate. Ĉu la anoj jam sciiĝis, ke „La Esperanta voĉo" estas bona propagandilo por nia movado! Ĉu ne? do membriĝu!
G. van der Pol, sekr.

[1]) Vidu la informon pri membreco de SAT en ĉi tui gazeto. Red. L. E.)

AFD. SCHIEDAM.

Onze afdeling heeft van 26 Nov.-5 Des. een Esperanto-stand gehad op de Sint Nikolaastentoonstelling der A.J.C-afdeling.
Opvallend was voor ons de (niet) belangstelling der vooraanstaanden in de plaatselijke beweging. Echter ontmoedigen doet dit ons niet, integendeel, het prikkelt om zo mogelig met meer toewijding, met meer kracht te werken voor ons doel.
Is het resultaat dus op het ogenblik nog niet zichbaar, het zaad wordt gestrooid en zal na korte of lange duur ontkiemen.
We gaan dus weer verder onder de leus: „Fine ni venkos."
C.

AFD. WORMERVEER.
Sekr. Wateringkade 14.

Nia estraro faris laborprogramon, ĉar laŭ la membroj tia laborprogramo estas instigo por la enertuloj al pli bona vizitado. Diversaj parolantoj estis petataj prelegi en niaj kunvenoj.... kaj la sukceso estis granda! La vesperoj, esceptinte unu, estis bone vizitataj, krome ni povis konstati pli grandajn entuziasmon kaj progreson inter nia anaro. Tamen efikis, ke por la komencantoj la temoj pritraktitaj de la parolintoj, estis iom tro pezaj. Tial ni estas decidintaj meti en la novan trimonatan laborprogramon pli facile digesteblan nutraĵon spiritan (!) por ke niaj komencantoj ne fremdiĝu de ni!
Eble ili konvertiĝu al regula vizitado! La bondeziroj de nia sekcio por Novjarotago estas: Studu diligente nian karan lingvon kaj vizitu regule la kunvenojn!
Klaas Stam, dua sekr.

AFD. ZWOLLE.
St. Jozefstraat 4.

1 Desember werd in „Palvu" onze driemaandelikse vergadering gehouden welke goed bezocht was.
De voorzitter felisiteerde de twee leden welke met sukses eksamen-A aflegden.
Er ontstond een levendige diskusie over de brieven van de geroyeerde leden Orchodesch e.a. Het slotresultaat was, dat de vergadering, als voorstemmer der Apeldoornse resolutie, de handelingen van het hoofdbestuur in deze onderschrijft.
De vergadering ondersteunde met algemene stemmen de motie van Leeuwarden betreffende de VARA. (L.E. No. 21, 12 Nov. 1932).
Voor het provinsiale distrikt werden gekozen kdo F. Goudbeek, kdo K. Koster kaj kdino R. Oort. Op 3 Des. vergaderde De Bruin uit Enschedé en het bestuur der afdeling Zwolle om de voorlopige distriktsraad te kiezen. Er werden gekozen voor de distriktsraad: G. P. de Bruin, uit Enschedé, voorz.; F. Goudbeek, Zwolle, sekr.; K. Koster, Zwolle, penningm.
Ten slotte werd G. P. de Bruin gekozen als vertegenwoordiger der provinsie Overijsel, om op 15 Januarie 1933 de vergadering in Amsterdam bij te wonen.

KORRESPONDENTIE.
Wegens plaatsgebrek moesten enkele stukjes blijven liggen. Red.

NIEUWE UITGAVEN.

Oefeningsboek
behorende bij het Esperanto-leerboek voor ontwikkelden en voor diploma B, door P. Heilker.
Uitg. N.V. Joh. Ykema's Uitg. Mij., 's Gravenhage, 1932. Prijs f 1.25.

AGENDA

Zie ook „Uit de Afdelingen". Ieder bezoeke de vergaderingen

Amsterdam. 8 Jan. 2 u., verg. afd.-afgevaardigden van het Distrikt Noord-Holland in „Concordia", Weesperplein 1.

Amsterdam (Distr.) Zondag 22 Jan. 1 uur. Bezoek Rijks Mus. voor de vaste deelnemers.

Amsterdam II. Ekskursie. (zie afd.-bericht).

A'dam IV. Iedere Woensdagav. 19.30-21.00 en Donderdagocht. 9.00-10.30 konversatie in geb. N.V., Falckstr. 10.

Amsterdam V. 17 Jan. Alg. Ledenvergadering.

Enschede. 11 Jan. Verg. Geraniumstraat 57.

Gent. 7 Jan. Grupkunveno en Het Belfort, Botermarkt 19.

Gouda. Kursus en konversatie. Zondagsocht. van 10-12 en Woensdagsavonds van 20-22 uur in „Ons Huis", Turfmarkt.

Den Haag II. Dinsdagavonds konversatie in 't Volksgebouw.